

lien drager til Strid mod Pavestaten, vil blive forbandet af een af Parterne — af Folket, hvis han styrker Paven i dennes Modstand mod den italienske Enhedsbestræbelse — af Paven, hvis han giver efter for Folkets Drister og negter at kæmpe mod det. Han har i saa Tilfælde tvende Raar og begge onde.

Det nye astronomiske Observatorium i Kjøbenhavn.

Det ældste af de nuværende astronomiske Observatorier vil nu snart, efter omtrent 200 Aars Tjeneste, blive afløst af et nyt, idet der i Onsdags blev holdt Reifegilde paa dets Efterfølger paa Rosenborg Bastion, der dog paa Grund af Instrumenternes Opstilling først vil kunne tages i Brug til næste Foraar.

I lang Tid have Indretningerne paa Rundetaarn været laugt fra at tilfredsstille de Fordringer, en forbedret Sagttageskonst stillede. Det var derfor et gammelt Savn, der skulde afhjælpes, da Professor d'Arrest blev kaldet hertil i Sommeren 1857, for at indrette et nyt Observatorium, der skulde kunne maale sig med de fleste nuværende i Europa og Amerika. Instrumenterne dertil blev bestilt det næste Foraar, efterat Rigsdagen, der samlede i 1857, havde bevilliget de fornødne Penge. Det ene af dem var en Refractor, der blev bestilt hos Merz i München, medens Opstillingen skulde overdrages Mechanicus Svinger her i Byen. Refractorens Længde er 16 par. Fod, Diameteren af dens Objectiv 10½ par. Tom. og den stærkeste Forstørrelse, der kan anvendes, er 1200. Paa Europas Fastland overgaaes denne Kikkert i Størrelse kun af Refractoren i Pulkova ved St. Petersborg, der er udgaaet fra det samme Værksted. Det andet Instrument var en Meridiankreds; det bestiltes hos Hr. Bissler og Martins i Berlin, der i den sidste Tid ligeformt have forpagtet Forfærdigelsen af dette Slags Instrumenter.

Comiteen for Bygningens Opførelse (Conferentsraad Foydensberg) skulde nu tiltræde sin Virksomhed med Tilvejebringelsen af en Byggeplads, og den bestemte sig da for Rosenborg Bastion, der ligger i et roligt Dvarteer af Byen, og ikke er belejret med Husse, da Kongens Have støder op til Bolsden paa dette Sted. Udførelsen af Byggeplanen overdroges til Bygningssinspæctor, Professor Chr. Hansen, der altfaa

General Lamoricière.

maatte see at bringe Enhed og Harmonie tilveie mellem de enkelte Dele med deres meget forskjelligartede Anvendelse. Efter hans Plan kommer det egentlige Observatorium til at bestaae af et større Rum i Midten, hvorfra der atter udgaaer et Værelse til hver Side, medens Beboelsesleilighederne for den astronomiske Professor og for Observatoren anbringes Øst og Vest for den øvrige Deel af Bygningen. Rummet i Midten er cirkelrundt indvendigt; det danner et Taarn, hvorfra Udsigten ikke maa belemres af de andre Husse, da det skal give Plads for den omtalte store Refractor, der anbringes paa en isoleret rund Pille; Refractoren kommer til at staae lidt la-

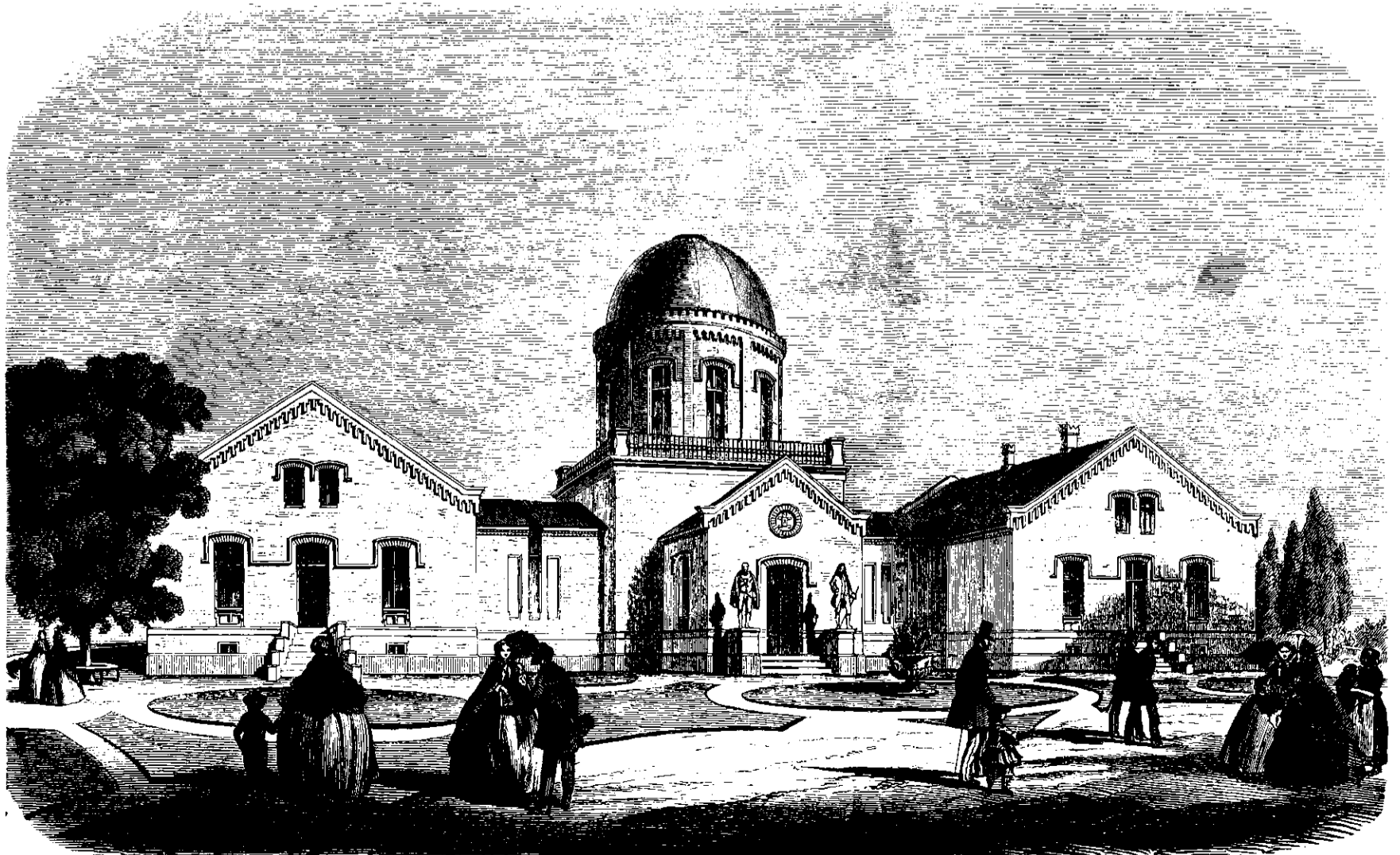
vere end Høgen af Trinitatis Kirke. Den bliver opstillet parallelt, det vil sige: den sidder paa en Axe parallel med Verdensaxen; ved et Udværf kan Kikkerten bevæge sig om Axen, saaledes at den kan vedblive at følge en Stjernes Løb. At construere et Udværf, der skal bevæge et saadant Stærkeinstrument, kan man indsee, er ikke saa ganske let. Over dette Rum hvælver Kuppelen sig; den er forsynet med en Spalteklap, der kan aabnes fra øverst til nederst, og for at give en fri Udsigt til alle Sider, maa Kuppelen kunne dreies rundt, saaledes, at Spalten netop kommer paa det Sted, man vil see henimod. Kuppelen med Mechanismerne til at dreie den, og til at aabne og lukke Spalteklappen ere forfærdigede af Hr. Tømmermester og Møllebygger Christensen i Horsens, der allerede har bygget en lignende, men mindre, Dreiekuppel til Observatoriet paa Palsgaard.

Det andet vigtige Rum i Observatoriet er Meridianværelset, der findes i den lave Deel af Bygningen Vest for Taarnet. Her staaer Meridiankredsen, hvormed man observerer Stjernernes Høide over Horizonten i det Løb, de staae lige i Nord og Syd. For at Meridianen kan være aldeles fri, er dette Værelse ogsaa forsynet med en Spalteklap, der kan aabnes mod Nord og Syd og gjennemskærer Taget.

Værelset mod Nord findes i en Udbygning fra Taarnet. Foruden de vægelige Kikkerte er her opstillet et Passageinstrument i første Vertical, hvormed man iagttager Stjernerne i det Løb, de staae lige i Øst eller Vest; over dette Instrument er der ligeledes en Spalteklap, der aabnes i Øst og Vest. Instrumenterne i dette Værelse have alle været brugte paa Rundetaarn.

Det Værelse, der svarer til Meridianværelset, agtes benyttet til Læser og til Opbevaring af de ældre Instrumenter, der nu staae paa Dypgangen til Rundetaarn. I Udbygningen mod Syd ere endelig Hovedindgangen og Biblioteket.

Den Liberalitet, hvormed Cultusministeriet og Rigsdagen have bevilliget de fornødne Summer, tillader ikke alene Kjøbenhavnerne at glæde sig ved en særdeles smuk Bygning, men den har skænket Tycho Brahes og Ole Rømers Fædreland et Observatorium, der kun overgaaes af ganske Faa.

Det nye astronomiske Observatorium i Kjøbenhavn.